

NOTAT

15. marts 2019
Sag 2018-17917

Bilag 5.2.3.2: Indsats vedr. overgangspulje til klyngekonsolidering mv.

Sagen vedrører

Oprettelse af overgangspulje på 35 mio. kr., der understøtter konsolidering af de eksisterende klyngeorganisationer frem til udgangen af 2020.

Baggrund

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse skal udarbejde en strategi for decentral erhvervsfremme gældende fra 2020 og frem, der bl.a. skal pege på erhvervs- og teknologiområder (styrkepositioner), inden for hvilke der kan udbydes offentlig medfinansiering til klynger og innovationsnetværk.¹

Udpegningen skal være med til at sikre, at antallet af offentligt finansierede klynger og netværk i Danmark gradvist fra 2019 reduceres til 10-12 erhvervs- og teknologiområder samt et mindre antal start-up klynger inden for spirende teknologier og markeder. Reduktionen i antallet af klynger bør ske under hensyn til klyngernes egne ønsker om fusioner.

I løbet af 2020 tildeler Uddannelses- og Forskningsministeriet – på baggrund af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelsens indstilling – midler til innovationsnetværk med opstart januar 2021. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse råder derudover over egne midler, der kan prioriteres til medfinansiering af klyngeorganisationer og innovationsnetværk. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse bør ved udmøntning af midler til klynger iagttage den politiske målsætning om, at antallet af offentligt finansierede klynger og innovationsnetværk skal reduceres.

Et konsolideret klyngelandskab skal sikre, at der ikke er overlap mellem aktørers service samt styrke kvaliteten og øge virksomhedernes udbytte af klyngesamarbejdet. Det forudsætter, at der er stærke, professionelle og efterspørgselsdrevne klyngeorganisationer at bygge videre på.

De eksisterende klyngeorganisationers økonomiske forudsætninger for at indgå i de forskellige konsolideringsprocesser varierer som følge af forskelle i finansieringskilder og udmøntningspraksis. Således har nogle klynger alene offentlig

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 17
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

¹ [Lov om erhvervsfremme, lov nr. 1518 af 18. december 2018](#)

finansiering til udgangen af 2019, hvor andre har finansiering til udgangen af 2020 eller 2021. Forskellen – der bl.a. er synlig i forhold til en række nordjyske klynger – rummer risiko for, at lokale og/eller regionale klynger med god decentral virksomhedsforankring løber tør for ressourcer og derved ikke kan deltage i konsolideringsprocesserne i 2020 på lige fod med andre.

Konsolideringsaktiviteterne kan med fordel suppleres med forberedende aktiviteter til innovationssamarbejder, så klyngerne efter gennemført konsolidering står klar med virksomhedsefterspurgte aktiviteter, som kan gennemføres i den nye klyngestruktur.

Indhold

Det foreslås, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse udbyder midler i en overgangspulje til klyngeorganisationer til konsolideringsaktiviteter og forberedende aktiviteter til innovationssamarbejder i 2020. Indsatsen foreslås begrænset til aktiviteter i 2020, da konsolideringen forventes gennemført fra 2021. Så vidt vides har ingen klyngeorganisationer finansieringsudfordringer i 2019.

Det foreslås, at indsatsen medfinansieres af midler fra regionalfondsprogrammet, som rummer mulighed for at støtte klyngeorganisationernes sekretariatsarbejde, herunder konsolideringsaktiviteter og forberedende aktiviteter til innovationssamarbejder.

Følgende aktiviteter kan støttes under indsatsen:

- Opsøgende og formidlende netværksaktiviteter med henblik på at styrke virksomhedsdeltagelsen og innovationsaktiviteterne i klyngen, herunder forberedende aktiviteter til innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner
- Rådgivning omkring styrket klyngeledelse, strategiudvikling og organisering
- Ledelses- og sekretariatsarbejde i klyngeorganisationen
- Videnspredningsaktiviteter om internationalisering, faglige temaer mv.
- Matchmaking-aktiviteter i klyngen

Ovenstående aktiviteter skal understøtte konsolideringsprocessen med vægt på at tilvejebringe ovennævnte reduktion i antallet af klynger og netværk. Konsolideringsprocessen skal tage afsæt i virksomhedernes efterspørgsel. Samtidig skal der ved ansøgning redegøres for, hvordan forandringerne i klyngeorganisationen vil bidrage til, at virksomhederne i klyngen skaber flere innovative produkter eller processer.

Tidligere beslutning vedr. klyngekonsolideringsindsats

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse besluttede den 29. januar 2019 at afsætte 4 mio. kr. til videreudvikling af den klynge-supportfunktion, som i dag varetages af Cluster Excellence Denmark. Supportfunktionen vil som en støttefunktion for klynger bl.a. bistå klynger med rådgivning om den mest hensigtsmæssige organisering i forhold til governance samt juridiske og økonomiske forhold i

konsolideringsprocesserne. Den foreslåede klyngekonsolideringspulje er rettet mod klyngeorganisationernes eget konsolideringsarbejde med udgangspunkt i virksomhedernes ønsker og efterspørgsel, samt forberedende aktiviteter til innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner. Det vurderes, at puljen og supportfunktionen samlet dækker behovet for understøttelse af konsolideringen fra erhvervsfremmebestyrelsens side, for så vidt angår udmøntning i 2019, og indtil bestyrelsen i sin strategi for 2020 og frem har udpeget nationale styrkepositioner.

Målgruppe

Lokale, regionale og landsdækkende klyngeorganisationer, som efterspørger ressourcer til deltagelse i klyngekonsolideringsprocesser i 2020.

Centrale krav og kriterier

Indsatsen skal ligge inden for rammerne af regionalfondsprogrammets prioritetsakse 1 ”Styrket innovation i SMV’er, indsatsområde b) Øget innovation i SMV’er gennem stærke klyngeorganisationer samt understøtte det specifikke mål om at øge antallet af innovative smv’er.

Ansøgernes virkefelt skal primært være inden for virksomhedsreven og praksisorienteret innovation. Klynger, der ansøger om midler, skal desuden hjælpe virksomhederne til at bidrage med innovative løsninger på samfundsmæssige udfordringer.

Der skal på ansøgningstidspunktet redegøres for, hvordan forandringerne i klyngeorganisationen vil bidrage til, at virksomhederne i klyngen skaber flere innovative produkter eller processer.

Projekterne skal søges i et partnerskab bestående af mindst to selvstændige klyngeorganisationer, der kan sikre en effektiv indsats ved fusion. Klyngeorganisationer fra hele landet kan søge puljen.

Det vil være et krav, at aktiviteter, som medfinansieres af Regionalfondens ikke overlapper med aktiviteter, som allerede er finansieret af Innovationsnetværk Danmark Programmet el.lign. i 2020.

Operationalisering af bestyrelsens principper i udvælgelseskriterier

I tabellen nedenfor er bestyrelsens principper, som de fremgår af udmøntningsplanen, operationaliseret i et antal kriterier (udvælgelseskriterier). Disse kriterier vil blive yderligere konkretiseret og anvendt i forbindelse med vurdering af de indkomne ansøgninger.

Tabel 1. Udvalgte kriterier, der vil blive lagt til grund for indsatsen

Principper	Kriterier
1. Sætte virksomhedernes behov i centrum	<ul style="list-style-type: none"> At ansøgningen omfatter en perspektivrig plan for fusion af to eller flere klyngeorganisationer til én juridisk enhed, som er indrettet med henblik på at sætte virksomhedernes strategiske behov i centrum, og som understøtter målet om reduktion i antallet af klynger til 10-12 erhvervs- og teknologiområder samt et mindre

Principper	Kriterier
	<p>antal start-up klynger, hvor der lægges positiv vægt på, at organisationen har en høj repræsentation af virksomheder i bestyrelsen, og at dens aktiviteter er tilgængelige for virksomheder i hele landet, evt. via flere geografiske placeringer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At indsatsen som minimum finansieres med 25 pct. privat medfinansiering, og at der lægges positiv vægt på en høj privat medfinansieringsandel.
2. Skabe sammenhæng på tværs	<ul style="list-style-type: none"> • At indsatsen er tilgængelig for virksomheder i hele Danmark og tager højde for lokale forhold og de forskelle, der er på tværs af landet • At indsatsen koordineres med andre regionale og nationale initiativer på området
3. Løfte produktiviteten og skabe gode muligheder i hele landet	<ul style="list-style-type: none"> • At indsatsen adresserer virksomhedernes udviklingsbehov inden for innovative produkter og processer og ved gennemførelse sker under hensyntagen til de nationale styrkepositioner og start-up klynger, som erhvervsfremmebestyrelsen udpeger i sin strategi for 2020 og frem.
4. Gøre det brugervenligt og overskueligt	<ul style="list-style-type: none"> • At indsatsen understøtter målet om reduktion i antallet af klynger til 10-12 erhvervs- og teknologiområder samt et mindre antal start-up klynger.
5. Digitalt og datadrevet	<ul style="list-style-type: none"> • At indsatsen i relevant omfang gennemføres digitalt og datadrevet.

Output og effekter

Indsatsen skal understøtte målet om en reduktion i antallet af offentligt finansierede klynger og netværk under hensyntagen til deres egne ønsker om fusion.

Endvidere skal indsatsen understøtte Regionalfondens mål om at øge antallet af innovative SMV'er målt på tre foruddefinerede output- og effektindikatorer:

- Antal klyngemedlemmer, som har deltaget i samarbejdsprojekter om innovation.
- Antal nye klyngemedlemmer.
- Antal nye innovative virksomheder.

Det påhviler klyngeorganisationer (ansøgere) at opstille en klar og realistisk effekt-kæde.

Økonomi

Der foreslås afsat en pulje på i alt 35 mio. kr. til indsatsen fordelt på 23,3 mio. kr. fra EU's Regionalfond Prioritetsakse 1 *Styrket innovation i SMV'er* og 11,7 mio. kr. fra de decentrale erhvervsfremmemidler (DEM) i 2019. Midlerne skal finansiere projekter i 2020, der evt. kan opstartes i fjerde kvartal 2019 og afsluttes ved udgangen af første kvartal 2021 for at sikre den nødvendige fleksibilitet og gennemførelse af aktiviteter.

Videre proces

Såfremt bestyrelsen godkender indstillingen, vil sekretariatet udarbejde call/ansøgningsmateriale, der forventes offentliggjort i april med forventet ansøgningsfrist maj 2019 og forventet behandling på erhvervsfremmebestyrelsens møde den 26. juni 2019.